

Šis dokumentas yra skirtas tik informacijai, ir institucijos nėra teisiškai atsakingos už jo turinį

► **B**

TARYBOS REGLAMENTAS (EEB) nr. 696/93

1993 m. kovo 15d.

dėl statistinių vienetų gamybos sistemai stebėti ir analizuoti Bendrijoje

(OL L 76, 1993 3 30, p. 1)

iš dalies keičiamas:

		Oficialusis leidinys		
		Nr.	puslapis	data
► <u>M1</u>	Europos Parlamento ir tarybos Reglamentas (EB) Nr. 1882/2003 2003 m. rugsėjo 29 d.	L 284	1	2003 10 31
► <u>M2</u>	Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1137/2008 2008 m. spalio 22 d.	L 311	1	2008 11 21

iš dalies keičiamas:

► <u>A1</u>	Austrijos, Švedijos ir Suomijos stojimo aktas	C 241	21	1994 8 29
--------------------	---	-------	----	-----------

TARYBOS REGLAMENTAS (EEB) nr. 696/93**1993 m. kovo 15d.****dėl statistinių vienetų gamybos sistemai stebėti ir analizuoti
Bendrijoje**

EUROPOS BENDRIJŲ TARYBA,

atsižvelgdama į Europos ekonominės bendrijos steigimo sutartį, ypač į jos 100a straipsnį,

atsižvelgdama į Komisijos pasiūlymą ⁽¹⁾,bendradarbiaudama su Europos Parlamentu ⁽²⁾,atsižvelgdama į Ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę ⁽³⁾,

kadangi vidaus rinkai veikti reikia statistikos standartų, kurie būtų taikomi vienetams identifikuoti bei nacionalinės ir Bendrijos statistiniams duomenims rinkti, perduoti ir skelbti, kad įmonėms, finansinės institucijoms, Vyriausybėms ir kitiems veiklos vykdytojams vidaus rinkoje būtų prieinama patikima ir palyginama informacija;

kadangi statistinė informacija apie gamybos sistemas bus reikalinga įmonėms, kad jos galėtų įvertinti savo konkurencingumą, ir bus naudinga Bendrijos institucijoms siekiant neleisti iškraipyti konkurencijos;

kadangi, vadovaujantis įmonių subsidiarumo principu, bendrų statistikos normų, kurios leistų rengti suderintus statistinius duomenis, sukūrimas yra įmanomas tik Bendrijos lygiu ir kadangi tos normos bus taikomos kiekvienoje valstybėje narėje vadovaujant įstaigoms ir institucijoms, atsakingoms už oficialiosios statistikos parengimą;

kadangi integruotą statistinę informaciją bus galima pateikti patikimai, greitai, lanksčiai ir išsamiai, kaip to reikalauja vidaus rinkos valdymas, tik tuo atveju, kai valstybės narės naudos bendrus statistinių vienetų apibrėžimus;

kadangi reikėtų numatyti, kad valstybės narės, siekdamos įvykdyti konkrečius reikalavimus, savo nacionalinėse nomenklatūrose galėtų išlaikyti ar pradėti taikyti kitus statistinius vienetus gamybos sistemai stebėti ir analizuoti;

kadangi statistinių vienetų, kurie bus naudojami teikiant tam tikrus paklausimus ar atliekant tam tikrą analizę, pasirinkimą lems konkretūs tekstai;

kadangi naudojant Reglamente (EEB) Nr. 3037/90 ⁽⁴⁾ numatytą statistinį Europos bendrijos ekonominės veiklos rūšių klasifikatorių (toliau – NACE 1 red.) ir taikant Europos integruotų ekonominių sąskaitų sistemą (ESS) reikia standartinių statistinių vienetų apibrėžimų, naudojamų registrams, tyrimams ir statistinių duomenų pateikimui bei analizei;

kadangi Reglamentu (EEB) Nr. 3037/90 įsteigtas komitetas yra kompetentingas „parengti statistinių vienetų klasifikavimo gaires pagal NACE 1 red.“, tačiau šie vienetai turi būti apibrėžti kur nors kitur;

kadangi užtikrinant atitinkamų nacionalinių ir Bendrijos statistinių duomenų palyginamumą yra labai svarbu, kad pagal NACE 1 red. klasifikuojami statistiniai vienetai būtų vienodai apibrėžiami visose valstybėse narėse;

kadangi pageidautina riboti statistinių vienetų, naudojamų gamybos sistemai, skaičių;

⁽¹⁾ OL C 267, 1992 10 16, p. 3.⁽²⁾ OL C 337, 1992 12 21; 1993 m. vasario 10 d. sprendimas (dar nepaskelbtas Oficialiajame leidinyje).⁽³⁾ OL C 19, 1993 1 25, p. 60.⁽⁴⁾ OL L 293, 1990 10 24, p.1.

▼ B

kadangi laikantis ekonominės statistikos palyginamumo tarptautiniu lygiu principo būtina, kad valstybės narės ir Bendrijos institucijos naudotų statistinius vienetus, kurie tiesiogiai susiję su sąvokų apibrėžimais, pateikiamais Jungtinių Tautų tarptautinio standartinio gamybinio visų ekonominės veiklos rūšių klasifikatoriaus (ISIC 3 red. – *International Standard Industrial Classification of All Economic Activities*) išangoje ir Jungtinių Tautų nacionalinių sąskaitų sistemos dokumentuose;

kadangi gamybos sistemą sudaro visi ūkiniai vienetai, dalyvaujantys gamyboje, ir visos ekonominės bei finansinės operacijos, kurias vykdo tokie ūkiniai vienetai;

kadangi tam, kad šie vienetai būtų pradėti griežtai taikyti visoje Bendrijoje, reikalingas pereinamasis laikotarpis,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

1 straipsnis

Šiuo reglamentu nustatomas statistinių vienetų (toliau – gamybos sistemos statistiniai vienetai) sąrašas, kuris pateikiamas priede kartu su taikomais kriterijais, vienetų apibrėžimais bei aiškinamosiomis pastabomis.

2 straipsnis

Gamybos sistemos statistinių vienetų apibrėžimus naudoja valstybės narės ir Komisija identifikuojant vienetus, kad būtų galima rinkti, perduoti, skelbti ir analizuoti gamybos sistemos statistinius duomenis, ypač tuos, kurie susiję su NACE 1 red.

3 straipsnis

Nuo 1994 m. sausio 1 d. valstybės narės, siekdamos 2 straipsnyje nustatytų tikslų, naudoja 1 straipsnyje nurodytus sąvokų apibrėžimus statistikos, susijusios su vėlesne data, reikmėms.

4 straipsnis

1. Pereinamuoju laikotarpiu, kuris prasideda 1994 m. sausio 1 d. ir baigiasi 1995 m. gruodžio 31 d., valstybė narė statistikos reikmėms gali naudoti kitus, 1 straipsnyje nenurodytus, gamybos sistemos statistinius vienetus. Tokiai atvejais statistiniai duomenys, kurie turi būti siunčiami Komisijai pereinamuoju laikotarpiu, derinami ir perduodami taip, kad kuo tiksliau atitiktų priedo reikalavimus.

2. Išimtinėmis aplinkybėmis Komisija valstybės narės prašymu ir dėl tinkamai pagrįstų techninių ar praktinių priežasčių gali pratęsti pereinamąjį periodą iki 1997 m. gruodžio 31 d.

▼ M2*5 straipsnis*

Pasibaigus 4 straipsnyje nurodytam pereinamajam laikotarpiui, Komisija, laikydama 7 straipsnio 2 dalyje numatytos tvarkos, gali leisti valstybei narei naudoti kitus gamybos sistemos statistinius vienetus.

6 straipsnis

Komisija priima šio reglamento įgyvendinimo priemones, be kita ko, priemonės, kurios skirtos suderinti su ekonomikos ir technikos pažanga, visų pirma priede nurodytus su gamybos sistema susijusius statistinius vienetus, taikomus kriterijus ir sąvokų apibrėžimus. Šios priemonės, skirtos neesminėms šio reglamento nuostatomis iš dalies keisti, tvirti-

▼M2

namo laikantis 7 straipsnio 3 dalyje nustatytos reguliavimo procedūros su tikrinimu.

7 straipsnis

1. Komisijai padeda Statistikos programų komitetas.
2. Jei yra nuoroda į šią dalį, taikomi Sprendimo 1999/468/EB 4 ir 7 straipsniai, atsižvelgiant į jo 8 straipsnio nuostatas.

Sprendimo 1999/468/EB 4 straipsnio 3 dalyje nustatytas laikotarpis – trys mėnesiai.

3. Jei yra nuoroda į šią dalį, taikomi Sprendimo 1999/468/EB 5a straipsnio 1–4 dalys ir 7 straipsnis, atsižvelgiant į jo 8 straipsnio nuostatas.

▼B*8 straipsnis*

Bendrijos teisės akte, reguliuojančiame jos statistiką, nurodyti gamybos sistemos statistiniai vienetai aiškinami remiantis šio reglamento sąvokomis ir terminija.

9 straipsnis

Šis reglamentas įsigalioja dvidešimtą dieną po jo paskelbimo *Europos Bendrijų oficialiajame leidinyje*.

Šis reglamentas yra privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

PRIEDAS

GAMYBOS SISTEMOS STATISTINIAI VIENETAI BENDRIJOJE

I SKIRSNIS

Vienetų sąrašas

Toliau pateikiamas gamybos sistemos statistinių vienetų sąrašas:

- A. Įmonė.
- B. Institucinis vienetas.
- C. Įmonių grupė.
- D. Veiklos rūšies vienetas (VRV).
- E. Vienarūšės gamybos vienetas (VGV).
- F. Vietinis vienetas.
- G. Vietinis veiklos rūšies vienetas (vietinis VRV).
- H. Vietinis vienarūšės gamybos vienetas (vietinis VGV).

II SKIRSNIS

Naudojami kriterijai

Šiame reglamente naudojami statistiniai vienetai yra apibrėžiami remiantis trimis kriterijais. Santykinė šių kriterijų svarba priklauso nuo konkretaus vieneto rūšies.

A. *Teisiniai, apskaitos arba organizaciniai kriterijai*

1. Norint apibrėžti vienetus, kurie yra atpažįstami ir identifikuojami ekonomikoje, turi būti taikomi teisiniai arba instituciniai kriterijai. Kai kuriais atvejais juridiskai atskiri vienetai turi būti grupuojami kartu, kadangi jie nėra pakankamai savarankiški savo organizacinės struktūros atžvilgiu. Norint apibrėžti tam tikras vienetų rūšis, taip pat turi būti taikomi apskaitos arba finansiniai kriterijai.
2. Sudarant įmonės vienetą naudojami juridiniai vienetai, kurie visapusiškai arba iš dalies vykdo gamybinę veiklą.
3. Juridiniams vienetais priskiriami:
 - juridiniai asmenys, kurių egzistavimas pripažįstamas pagal įstatymus, nepriklausomai nuo atskirų asmenų ar institucijų, kuriems nuosavybės teise gali priklausyti šie juridiniai asmenys ar kurių nariais jie gali būti,
 - fiziniai asmenys, kurie savarankiškai vykdo ekonominę veiklą.
4. Juridinis vienetas – vienas pats arba kartais kartu su kitais juridiniais vienetais – visada sudaro teisinį statistinio vieneto, vadinamo „įmone“, pagrindą.

B. *Geografiniai kriterijai*

1. Vienetas gali būti identifikuojamas geografiškai. Skiriami vietinis, regioninis, nacionalinis, Bendrijos ir pasaulinis lygmenys.
2. Šiuo atveju vietinis lygmuo – tai teritorija, atitinkanti „mažiausią administracinę teritoriją“: Belgijoje – „commune/gemeente“, Danijoje – „kommune“, Vokietijoje – „Gemeinde“; Graikijoje „demos“ arba „koinotis“, Ispanijoje – „municipio“, Prancūzijoje – „commune“, Airijoje – „DED/ward“, Italijoje – „comune“, Liuksemburge – „commune“, Nyderlanduose – „gemeente“, ► **AI** Austrijoje „Gemeinde“, Portugalijoje „concelho“, Suomijoje „kunta/kommun“, Švedijoje „primärkommun“ ir Jungtinėje Karalystėje „ward“. ◀
3. Regioninius lygmenis apibrėžia teritorinių statistinių vienetų nomenklatura (NUTS), kurioje skiriami trys lygiai (I, II, III).
4. Stebėjimo ir analizavimo vienetai yra apibrėžiami taip, kad pirmiausia leistų nustatyti kiekvienos valstybės narės duomenis, o juos sujungus būtų galima gauti visos Bendrijos ar didesnių jos teritorinių vienetų duomenis.

▼B

5. Geografinių kriterijų taisyklės turi būti griežtos, kad būtų galima jungti duomenis ir išvengti dvigubo skaičiavimo ar praleidimų.

C. Veiklos kriterijai

1. Laikoma, kad ekonominė gamybinė veikla (toliau – veikla) vyksta tada, kai sujungus išteklius, pavyzdžiui, įrenginius, darbo jėgą, gamybos technologiją, informacinius tinklus ar produktus, sukuriama prekės ar paslaugos. Veiklą apibūdina produktų (prekių ir paslaugų) sąnaudos, gamybos procesas ir produkcija.
2. Veiklos rūšys yra nustatomos pagal tam tikrą NACE 1 red. lygį.
3. Jeigu vienetas vykdo daugiau nei vieną veiklos rūšį, tai visos veiklos rūšys, kurios nėra pagalbinės, suskirstomos pagal jų sukurtą bendrąją pridėtinę vertę pagal gamybos sąnaudas. Skiriama pagrindinė veikla ir ne pagrindinė veikla.
4. Jei negalima gauti pridėtinės vertės duomenų, turi būti naudojami kiti kriterijai, pavyzdžiui, užimtumas, algalapis, apyvarta ir turtas, siekiant parengti klasifikaciją, kuri kiek galima tiksliau atitiktų tą, kuri būtų parengta remiantis pridėtinę verte.
5. Vienetai klasifikuojami pagal savo veiklos rūšį. Jeigu viena veiklos rūšis sukuria daugiau kaip 50 % pridėtinės vertės, tai lemia vieneto klasifikaciją. Visais kitais atvejais reikia laikytis klasifikacijos taisyklių. Klasifikacija atliekama etapais nuo aukščiausio grupavimo lygio – sekcijos (viena raidė), iki klasės (keturi skaitmenys) per skyrių (du skaitmenys) ir grupę (trys skaitmenys). Klasifikacija kiekvienu lygiu turi būti suderinama su ankstesniu lygiu. Ši sritis priklauso Statistikos programų komiteto, nurodyto Reglamento (EEB) Nr. 3037/90 7 straipsnyje, kompetencijai.
6. Pagrindinė veikla ir ne pagrindinė veikla būtų neįmanomos be pagalbinės veiklos, pavyzdžiui, administravimo, apskaitos, duomenų apdorojimo, proceso kontrolės, pirkimo, pardavimo ir rinkodaros, sandėliavimo, remonto, gabenimo ir modernizavimo.

Šios pagalbinės vieneto veiklos rūšys leidžia jam gaminti prekes ir teikti paslaugas tretiesiems asmenims arba palengvina tokių prekių gamybą ar paslaugų teikimą. Pagalbinės veiklos produktai netiekiami tretiesiems asmenims.
7. Pagalbinės veiklos sąvoka plačiau apibūdinama IV B skyriuje.

III SKIRSNIS

Vienetų apibrėžimai ir aiškinamosios pastabos apie kiekvieną vienetą

A. Įmonė

„Įmonė“ yra mažiausias organizacinis juridinių vienetų junginys, gaminantis prekes ar teikiantis paslaugas, turintis tam tikrą savarankiškumą priimant sprendimus, ypač paskirstant savo esamus išteklius. Įmonė vykdo viena ar daugiau veiklos rūšių vienoje ar keliuose vietose. Įmonė gali būti vienasmenis juridinis vienetas.

Aiškinamoji pastaba

Taip apibrėžta įmonė yra ūkinis vienetas, kuris susidarius tam tikroms aplinkybėms gali atitikti kelių juridinių vienetų grupę. Kai kurie juridiniai vienetai iš tikrųjų vykdo veiklą išskirtinai kitų juridinių vienetų reikmėms tenkinti ir jų egzistavimas paaiškinamas tik administraciniais veiksniais (pvz., mokesčiais), nes jie neturi jokios ekonominės reikšmės. Šiai kategorijai taip pat priskiriama didelė dalis juridinių vienetų, kuriuose nėra samdomų darbuotojų. Daugeliu atvejų tokių juridinių vienetų veikla turėtų būti laikoma pagalbine veikla, kurią vykdo patronuojantis juridinis vienetas, kurį jie aptarnauja, kuriam priklauso ir prie kurio jie turi būti priskirti, kad sudarytų įmonę, kuriai taikoma ekonominė analizė.

B. Institucinis vienetas

„Institucinis vienetas“ – tai pirminis ekonominius sprendimus priimančias centras, kuriam būdingas veiklos pobūdžio vienodumas ir sprendimų priėmimo savarankiškumas atliekant pagrindines savo funkcijas. Vienetas laikomas instituciniu vienetu, jeigu jis savarankiškai priima sprendimus, susijusius su pagrindinėmis savo funkcijomis, ir visapusiškai tvarko savo apskaitą.

▼B

- Kad vienetas būtų laikomas priimančiu savarankiškus sprendimus, susijusius su pagrindinėmis savo funkcijomis, jis turi būti atsakingu ir atskaitingu už savo priimtus sprendimus ir atliekamus veiksmus.
- Kad vienetas būtų laikomas visapusiškai tvarkančiu savo apskaitą, jis turi daryti apskaitos įrašus apie visus savo ekonominius ir finansinius sandorius, atliktus atskaitiniu laikotarpiu, taip pat sudaryti turto ir įsipareigojimų balansą.

Aiškkinamosios pastabos

1. Bendrame įmonių sektoriuje įmonė atitinka institucinį vienetą pagal ESS. Panašūs instituciniai vienetai taip pat egzistuoja Vyriausybiname ir privačių ne pelno institucijų sektoriuose. Institucinis vienetas namų ūkių sektoriuje apima visas namų ūkių veiklos sritis, o įmonės sąvoka taikoma tik jų gamybinei veiklai.
2. Taikant šias taisykles klausimai, susiję su vienetais, kurie neturi akivaizdžių abiejų institucinio vieneto savybių, sprendžiami taip:
 - a) namų ūkiai visada savarankiškai priima sprendimus, todėl jie turi būti laikomi instituciniais vienetais, net jeigu jie visapusiškai netvarko savo apskaitos;
 - b) vienetai, kurie visapusiškai netvarko savo apskaitos, yra jungiami su instituciniais vienetais, į kurių sąskaitas yra įtrauktos jų dalinės sąskaitos;
 - c) vienetai, kurie visapusiškai tvarko savo apskaitą, bet atlikdami pagrindines savo funkcijas nepriima savarankiškų sprendimų, yra jungiami su vienetais, kurie juos kontroliuoja;
 - d) vienetai, kurie atitinka institucinio vieneto apibrėžimą, laikomi instituciniais vienetais net ir tuo atveju, kai jie neskelbia savo ataskaitų;
 - e) vienetai, esantys įmonių grupės dalimi ir visapusiškai tvarkantys savo apskaitą, laikomi instituciniais vienetais ir tuo atveju, kai jie faktiškai, net jeigu tai nėra teisiškai įforminta, perdavė dalį savo savarankiškumo priimant sprendimus pagrindinei įmonei (holdingo bendrovei), atsakingai už bendrą visos grupės valdymą. Pati holdingo bendrovė laikoma instituciniu vienetu, atskirtu nuo vienetų, kuriuos ji kontroliuoja.
3. Instituciniais vienetais laikomi:
 - vienetai, visapusiškai tvarkantys savo apskaitą ir priimantys savarankiškus sprendimus:
 - a) privačios ir valstybės bendrovės, valstybės korporacijos;
 - b) kooperatyvai ir ūkinės bendrijos, laikomos savarankiškais juridiniais asmenimis;
 - c) valstybė įmonės, kurios remiantis specialiais teisės aktais laikomos savarankiškais juridiniais asmenimis;
 - d) ne pelno institucijos, laikomos savarankiškais juridiniais asmenimis;
 - e) vyriausybinių sektoriaus agentūros;
 - vienetai, visapusiškai tvarkantys savo apskaitą ir kurie pagal nusistovėjusią tvarką laikomi priimančiais savarankiškus sprendimus:
 - f) kvazi korporacinės įmonės: individualios (personalinės) įmonės, ūkinės bendrijos ir valstybės įmonės, išskyrus nurodytas a, b ir c punktuose, jeigu jų ekonominę ir finansinę veiklą galima atskirti nuo jų savininkų veiklos ir jeigu ji panaši į korporacinės įmonės veiklą.
 - vienetai, kurie nebūtinai visapusiškai tvarko savo apskaitą, tačiau pagal nusistovėjusią tvarką laikomi priimančiais savarankiškus sprendimus:
 - g) namų ūkiai.

C. Įmonių grupė

„Įmonių grupė“ yra įmonių, tarpusavyje susijusių teisiniais ir (arba) finansiniais ryšiais, susivienijimas. Įmonių grupė gali turėti daugiau nei vieną sprendimus priimančią centrą, ypač gamybos, pardavimo ir pelno politikos klausimais.

▼B

mais. Ji gali taikyti centralizuotą politiką tam tikrais finansinio valdymo ir mokesčių klausimais. Tai ekonominis vienetas, kuriam suteikta teisė priimti sprendimus, ypač susijusius su jį sudarančiais vienetais.

Aiškinamosios pastabos

1. Tam tikriems stebėjimams ir analizei atlikti kartais naudinga ir būtina išnagrinėti ryšius tarp tam tikrų įmonių ir kartu grupuoti tas, kurios tarpusavyje susijusios tvirtais ryšiais.

Šiuo metu rengiama įmonių grupės samprata, nors ji neparengta iki galo. Šiame dokumente įmonių grupė apibrėžiama, remiantis apskaitą tvarkančios grupės samprata, kaip pateikiama Septintojoje Tarybos direktyvoje 83/349/EEB (OL L 193, 1983 7 18, p. 1). Pirmą kartą ši direktyva įsigaliojo ir buvo pradėta taikyti finansinių metų, prasidėjusių 1990 m., konsoliduotoms ataskaitoms. Direktyva 90/605/EEB (OL L 317, 1990 11 16, p. 60) išplėtė Septintosios Tarybos direktyvos taikymo sritį.

2. Remiantis Septintąja Tarybos direktyva, laikoma, kad grupė egzistuoja, jeigu kita įmonė turi arba kontroliuoja 20 procentų jos kapitalo ar balsavimo teisių. Būtina atsižvelgti į nuostatas, reglamentuojančias teisę skirti valdybos narius. Kalbant apie finansinį (daugumos) valdymą, turi būti atsižvelgta į tai, kas realiai kontroliuoja grupę.
3. Taip pateikiamos sąvokos negalima taikyti statistinei analizei, nes „apskaitą tvarkančios grupės“ – tai ne savitarpiskai atskiros ir papildančios įmonių grupės. Statistinis vienetas, vadinamas „įmonių grupe“ ir grindžiamas „apskaitą tvarkančios“ sąvoka, turi būti apibrėžiamas taikant šias pataisas:

- apskaitą tvarkančios grupės laikomos aukščiausiu konsolidavimo lygmeniu (vadovaujanti grupės įmonė),
- į įmonių grupes įtraukiami vienetai, kurių sąskaitos yra visiškai integruotos į vienijančios konsoliduojančios bendrovės sąskaitas,
- pridedami daugumos kontroliuojami vienetai, kurių sąskaitos neįtraukiamos į konsoliduotas sąskaitas taikant vieną iš Septintoje direktyvoje nurodytų kriterijų, t. y. skirtinga veiklos rūšis ar palyginti mažas dydis,
- neatsižvelgiama į laikinus, trumpesnius nei metai, ryšius.

4. Įmonių grupė – tai tam tikros įmonės, kurias kontroliuoja vadovaujanti grupės įmonė. Vadovaujanti grupės įmonė yra patronuojantis juridinis vienetas, kurio tiesiogiai ar netiesiogiai nekontroliuoja joks kitas juridinis vienetas. Dukterinės įmonės kontroliuojamos dukterinės įmonės laikomos patronuojančios įmonės dukterinėmis įmonėmis. Tačiau yra tam tikros kooperatyvų ar savanoriškų susivienijimų formos, kai patronuojanti įmonė faktiškai priklauso grupės vienetais.
5. Įmonių grupės dažnai susijusios įvairiais tarpusavio ryšiais, pvz., nuosavybės, kontrolinio akcijų paketo ir valdymo. Šie vienetai dažnai susiję su tos pačios grupės kelių skirtingų lygių vienetais. Įmonių grupės vienetas dažnai atitinka konglomeratą, kurį jungia sudėtingų tarpusavio ryšių tinklas ir kuris dažnai apima labai daug veiklos rūšių. Įmonių grupėse galima išskirti pogrupius.
6. Naudinga žinoti apie visus vadovujančios grupės įmonės ir kontroliuojamos įmonės (daugumos ir mažumos) ryšius, palaikomus per dukterinių įmonių ir jų valdomų dukterinių įmonių tinklą. Tai leidžia nustatyti visos grupės organizacinę struktūrą.
7. Atsižvelgiant į skirtingų apskaitos direktyvų nuostatas, reikėtų visuomet stengtis skirti pagrindinius grupės vienetus, kurie priklauso nefinansinėms įmonėms, ir tuos, kurie turi būti priskiriami finansinėms institucijoms. Pastaruoju atveju būtina skirti vienetus, kurie yra kredito įstaigos, ir vienetus, kurie yra draudimo įmonės. Kai kurios įmonių grupės aprėpia visą pasaulį, tačiau jas reikia analizuoti Bendrijos ir kiekvienos valstybės narės ekonominės teritorijos atžvilgiu.
8. Įmonių grupės vienetas yra ypač naudingas atliekant finansinę analizę ir bendrovių strategijos tyrimus, tačiau jis yra pernelyg įvairus savo pobūdžiu ir nestabilus, kad jį būtų galima naudoti kaip pagrindinį stebėjimo ir analizės vieneta, kuriuo šiuo metu laikoma įmonė. Jis naudojamas tam tikrai informacijai rengti ir pateikti.

▼B**D. Veiklos rūšies vienetas (VRV)**

Veiklos rūšies vienetas (VRV) apima visas įmonės dalis, vykdančias NACE 1 red. klasės lygiu (keturi skaitmenys) veiklą, ir atitinka vieną ar daugiau veiklą vykdančių įmonės padalinių. Informacinė įmonės sistema turi gebėti nurodyti arba apskaičiuoti kiekvieno VRV bent jau gamybos vertę, tarpinį vartojimą, darbo jėgos išlaidas, likutinį perteklių ir užimtumą ir bendrojo pagrindinio kapitalo formavimą.

Aiškinamoji pastaba

1. VRV, kaip stebėjimo vienetas, buvo įvestas, siekiant pagerinti statistinių tyrimų pagal veiklos rūšį rezultatų vienuarūšiškumą ir šių rezultatų tarptautinį palyginamumą, nes įmonės lygiu galima stebėti skirtingus nacionalinio ir tarptautinio masto horizontalios ir vertikalios integracijos tipus. Vienetas, atliekantis tik pagalbinę įmonės, kuriai jis priklauso, veiklą, negali būti laikomas atskiru VRV. Iš tikrųjų VRV atitinka naudojamą šios sąvokos apibrėžimą, kuris pateikiamas ISIC 3 red. įžangos 96 dalyje.
2. VRV, priskiriami tam tikram baziniam lygiui pagal NACE 1 red. klasifikacijos sistemą, gali gaminti produktus, neįtrauktus į šią vienuarūšę grupę ir susijusius su savo ne pagrindine veikla, kuri negali būti savarankiškai identifikuota pagal turimus apskaitos dokumentus. Priešingai, VRV, priskirti tam tikram klasifikacijos sistemos baziniam lygiui pagal pagrindinę veiklą, negamina visos produkcijos, įtrauktos į vienuarūšes konkrečių produktų grupes, nes tie patys produktai gali būti gaminami dėl ne pagrindinės veiklos, kurią vykdo kuriam nors kitam klasifikacijos baziniam lygiui priskiriami VRV.
3. Vidinė įmonių apskaita (pvz., ekonomiškai savarankiškų padalinių apskaita) neretai tvarkoma remiantis panašiais kriterijais, t. y. veiklos samprata. Jie leidžia pateikti duomenis VRV lygiu, kad šiuos vienetus būtų galima stebėti.
4. Visos įmonės pagalbinės veiklos sąnaudos turi būti priskiriamos pagrindinei arba ne pagrindinei veiklai, o kartu ir VRV, kurie stebimi įmonėje.

E. Vienarūšės gamybos vienetas (VGV);

Vienarūšės gamybos vienetas (VGV) apibūdinamas vienintele veikla, kuri identifikuojama pagal vienuarūšes sąnaudas, gamybos procesą ir produkciją. Produktai, sudarantys sąnaudas ir produkciją, yra patys skiriami pagal fizines charakteristikas, apdirbimo mastą ir naudojamą gamybos technologiją remiantis produktų klasifikacija. Vienarūšės gamybos vienetas gali atitikti institucinį vienetą ar jo dalį; kita vertus, jis niekada nepriklauso dviems skirtingiems instituciniams vienetais.

Aiškinamosios pastabos

1. Kad galima būtų atlikti aiškia gamybos proceso analizę, ESS naudojami vienuarūšės gamybos vienetai, kurie leidžia tirti technines (ekonominės) sąsajas. Šie analitiniai vienetai visų pirma naudojami sąnaudų produkcijos lentelėse, o praktikoje jie yra atkuriami pagal surinktus duomenis apie stebėjimo vienetus, nes paprastai jie negali būti tiesiogiai stebimi.
2. Dauguma stebėjimo vienetų vienu metu užsiima keliomis veiklos rūšimis. Jie gali vykdyti pagrindinę veiklą, kelias ne pagrindines veiklas, t. y. veiklos rūšis, priklausančias kitoms šakoms, ir kai kurias ne pagrindinės veiklos rūšis, pavyzdžiui, administravimą, pirkimą, pardavimą, sandėliavimą, remontą ir kt. Jeigu stebėjimo vienetas vykdo pagrindinę veiklą ir vieną ar kelias ne pagrindines veiklas, jis toliau skirstomas į atitinkamus vienuarūšės gamybos vienetus, o ne pagrindinė veikla perskirstoma pagal bazinius lygius, kurie skiriasi nuo pagrindinės veiklos. Kita vertus, pagalbinė stebėjimo vieneto veikla neatskirama nuo pagrindinės ir ne pagrindinės veiklos, kurių reikmės ji tenkina.
3. Vienarūšės gamybos vienetas apibrėžiamas, neatsižvelgiant į veiklos vietą. ISIC 3 red. vienuarūšės gamybos vienetas apibrėžiamas taip, kad jis atitiktų vietinį VGV. ISIC 3 red. įžangos 112 dalį reglamentuoja 104 dalis.

F. Vietinis vienetas

Vietinis vienetas yra įmonė ar jos dalis (pvz., dirbtuvė, cechasis, fabrikas, sandėlis, kontora, kasykla ar depas), esanti geografiškai identifikuojamoje vietoje. Šioje vietoje vykdoma ekonominė veikla, kurios reikmėms tenkinti, išskyrus tam tikras išimtis, toje pačioje įmonėje dirba vienas ar daugiau asmenų (net jeigu dirbama ne visą darbo dieną).

▼B**Aiškinamosios pastabos**

1. Jeigu žmogus dirba daugiau nei vienoje vietoje (eksploatavimas ar priežiūra) arba namie, vietiniu vienetu laikoma vieta, kur duodami nurodymai arba organizuojamas darbas. Turi būti įmanoma nustatyti visiems vietiniams vienetams priskiriamas darbo vietas. Tačiau visi juridiniai vienetai, kurie laikomi juridiniu įmonės pagrindu ar jo dalimi, privalo turėti vietinį vienetą, kuris būtų buveinė, net jeigu niekas ten ir nedirba. Be to, vietinis vienetas gali užsiimti tik pagalbine veikla.
2. Geografiškai identifikuojama vieta turi būti apibrėžiama remiantis griežtais kriterijais: du vienetai, priklausantys tai pačiai įmonei ir esantys skirtingose vietose (net ir mažiausiame valstybės narės administraciniame vienetė) turi būti laikomi dviem vietiniais vienetais. Tačiau vienas vietinis vienetas gali būti keliose gretimose administracinėse teritorijose, o tokiu atveju pagal nusistovėjusią tvarką lemiamas veiksnys yra pašto adresas.
3. Vieneto ribas lemia jos teritorijos ribos, o tai reiškia, kad valstybinis kelias, kertantis vieneto teritoriją, nepažeidžia ribų tęstinumo. Šis apibrėžimas panašus į ISIC 3 red. išangos 101 dalyje pateikiamą apibrėžimą tuo, kad jis glaudžiai susijęs su lokalizacija, tačiau skiriasi nuo 102 dalyje pateikiamo apibrėžimo tuo, kad ši glaudi sąsaja negali keistis priklausomai nuo nagrinėjamų statistinių duomenų. Be to, paprastai taikomas vienetė dirbančių asmenų kriterijus.
4. ESS-REG (ESS taikymas regioniniu lygiu) naudojamas tas pats vietinio vieneto apibrėžimas regioninės apskaitos reikmėms.

G. Vietinis veiklos rūšies vienetas (vietinis VRV)

Vietinis veiklos rūšies vienetas (vietinis VRV) yra VRV dalis, kuri atitinka vietinį vienetą.

Aiškinamosios pastabos

1. Kiekvienas VRV turi turėti ne mažiau kaip vieną vietinį VRV, tačiau VRV gali sudaryti vieno ar kelių vietinių vienetų dalių grupės. Kita vertus, tam tikromis aplinkybėmis vietinis vienetas gali susidėti tik iš pagalbinių veiklų grupės. Tokiu atveju galima papildoma vietinio vieneto klasifikacija. Be to, kiekviena įmonė turėtų turėti bent vieną vietinį VRV.
2. Vietinis VRV atitinka naudojamą įsteigimo sąvokos apibrėžimą, pateikiamą ISIC 3 red. 3 išangos 106 dalyje.

H. Vietinis vienaarūšės gamybos vienetas (vietinis VGV)

Vietinis vienaarūšės gamybos vienetas (vietinis VGV) yra vienaarūšės gamybos vieneto dalis, atitinkanti vietinį vienetą.

IV SKIRSNIS**Papildomos aiškinamosios pastabos****A. Vyriausybės ir ne pelno institucijos**

1. Kalbant apie Vyriausybės sektoriaus institucijas, tinkami statistiniai vienetai statistikos duomenims rinkti ir vertinti yra labai įvairūs (pvz., Vyriausybė, socialinio draudimo administravimas arba regiono, provincijos, departamento, apskrities, municipaliteto, metropolijos savivaldybės). Šios įvairios institucijos kolektyviai planuoja, prižiūri ir tvarko jas sudarančių institucijų (kuriomis gali būti ministerijos, generaliniai direktoratai, direktoratai, biurai, agentūros, kontoros ir pan.) finansus. Tačiau kalbant apie veiklos rūšį, reikia pripažinti, kad kai kurios šių institucijų, o ypač vietos valdžios institucijos, gali užsiimti daug įvairiapusiškesne veikla nei korporacinės įmonės.
2. Šių institucijų veikla dažnai priskiriama NACE 1 red. L sekcijai „Viešasis valdymas ir gynimas; privalomasis socialinis draudimas“, nors kitos institucijos užsiima veiklos rūšimis, kurios pagrindinai priskiriamos kitoms sekcijoms, tokioms kaip įskaitant „Švietimas“ (M sekcija), „Sveikatos priežiūra ir socialinis darbas“ (N sekcija) ir „Kita komunalinė, socialinė ir asmeninė aptarnavimo veikla“ (O sekcija).
3. Kai reikia jungti duomenų apie privataus sektoriaus vienetų serijas su duomenimis apie Vyriausybės sektoriaus ir privačias ne pelno institucijas, klasifikuojamas pagal ekonomės veiklos rūšį, šie vienetai turi būti identifikuojami ir klasifikuojami naudojant statistinius vienetų, kurie labiausiai atitinka privačiame sektoriuje apibrėžiamus vienetų. Štai

▼B

kodėl, remiantis analogijos principu, visi privačiame sektoriuje naudojami kriterijai yra taikomi Vyriausybinių sektoriaus institucijoms. Tas pats taikoma ir privačioms ne pelno institucijoms.

B. *Pagalbinė veikla*

1. Veikla turi būti laikoma pagalbine, jeigu ji atitinka visas šias sąlygas:
 - a) ji naudojama tik to paties vieneto reikmėms tenkinti: kitaip sakant, pagamintos prekės ar teikiamos paslaugos negali būti parduodamos rinkoje;
 - b) panašaus pobūdžio ir panašios apimties veikla yra vykdoma panašiuose gamybiniuose vienetuose;
 - c) ji sukuria paslaugas arba, išskirtiniais atvejais, trumpalaikio vartojimo prekes, kurios nėra to paties vieneto pagaminto galutinio produkto dalis (pavyzdžiui, smulkūs įrankiai arba pastoliai);
 - d) ji įeina į to paties vieneto einamąsias išlaidas, t. y. neformuoja bendrojo pagrindinio kapitalo.
2. Skirtumą tarp pagrindinės, ne pagrindinės ir pagalbinės veiklos galima paaiškinti šiais keliais pavyzdžiais:
 - smulkių įrankių, naudojamų vieneto reikmėms, gamyba yra pagalbinė veikla (pagal visus kriterijus),
 - transportavimas savo reikmėms paprastai yra pagalbinė veikla (pagal visus kriterijus),
 - savo pagamintų produktų pardavimas yra pagalbinė veikla, nes paprastai neįmanoma gaminti neparduodant. Tačiau, jeigu gamybinėje įmonėje galima identifikuoti mažmeninės prekybos vietas (tiesioginis pardavimas galutiniam vartotojui), kurios gali būti, pavyzdžiui, vietiniais vienetais, tokia pardavimo vieta išimtiniais atvejais ir atliekant tam tikrą analizę gali būti laikoma veiklos rūšies vienetu. Tokiu atveju šis stebėjimo vienetas yra dvejybinės klasifikacijos subjektas, t. y. pagal įmonėje vykdomą veiklą (pagrindinę ar ne pagrindinę) ir pagal savo reikmėms tenkinti vykdomą veiklą (pvz., mažmeninę prekybą).
3. Taigi bendroji taisyklė yra tokia: kadangi gamybos procesai ne visuomet yra veiksmingi be pagalbinės veiklos, ta pagalbinė veikla neturėtų būti atskiriama, kad sudarytų atskirus vienetus, net jeigu ją vykdo atskiras juridinis vienetas arba ji vykdoma aiškiai apibrėžtoje vietoje ir net jeigu tvarkoma atskira apskaita. Be to, į pagalbinę veiklą neatsižvelgiama klasifikuojant veiklą, kurią vykdo vienetas, užsiimantis pagalbine veikla. Geriausias pagalbinę veiklą vykdančio vieneto pavyzdys yra centrinis administracinis departamentas arba buveinė.
4. Atsižvelgiant į 1 punkte pateiktą apibrėžimą, toliau išvardytos veiklos rūšys negali būti laikomos pagalbine veikla:
 - a) prekių gamyba arba atliekami darbai, kurie yra bendrojo pagrindinio kapitalo formavimo dalis, visų pirma savo reikmėms tenkinti atliekami statybos darbai. Tai atitinka NACE 1 red. metodą, kurį taikant vienetai, atliekantys statybos darbus savo reikmėms tenkinti, yra priskiriami statybai, jei turima duomenų;
 - b) gamyba, kurios metu sukurta didelė dalis produktų parduodama komerciniu pagrindu, net jeigu nemaža šių produktų dalis naudojama pagrindinės ar ne pagrindinės veiklos reikmėms;
 - c) prekių, kurios vėliau tampa pagrindinės ar ne pagrindinės veiklos galutinio produkto sudedamąja dalimi, gamyba, pavyzdžiui, dėžių, talpų, naudojamų produktams pakuoti, ir pan. gamyba įmonės padalinyje;
 - d) energijos gamyba (integruota elektrinė arba integruota kokso gamykla), net jei visa pagaminta energija naudojama patronuojančio vieneto pagrindinės ar ne pagrindinės veiklos reikmėms;
 - e) prekių pirkimas norint jas perparduoti tokios pat būsenos;
 - f) mokslinis tiriamasis darbas ir technikos plėtra; šios veiklos rūšys nėra labai paplitusios ir nesukuria paslaugų, vartojamų dabartinėje gamyboje.

▼B

Visais šiais atvejais, jeigu apie kiekvieną veiklos rūšį galima gauti atskirus duomenis, tokia veiklos rūšis turėtų būti laikoma atskira veiklos rūšimi ir todėl turėtų būti laikoma veiklos rūšies vienetu.

5. Jeigu pagalbinė veikla vykdoma tik vieno vieneto naudai, tai ši veikla ir naudojami išteklių sudaro sudedamąją to vieneto veiklos ir išteklių dalį. Tačiau jeigu statistinio vieneto veikla ir atitinkama pagalbinė veikla vykdoma ne toje pačioje geografinėje teritorijoje (apibrėžiamoje pagal zonas, kurių ribos nustatomos statistinių tyrimų reikmėms), gali būti pageidaujama surinkti atskirą papildomą informaciją apie šiuos vienetus toms kategorijoms duomenų g, kurie turi būti klasifikuojami pagal geografinę teritoriją net ir tuo atveju, kai vienetai vykdo tik pagalbinę veiklą.
6. Jeigu pagalbinė veikla pagrindinai vykdoma dviejų ar daugiau veiklos rūšies vienetų naudai, tokios pagalbinės veiklos sąnaudos turi būti paskirstomos tarp visų veiklos rūšies vienetų, kuriuos ji remia. Jeigu turima duomenų apie sąnaudų, kurios gali būti priskiriamos kiekvienai iš šių veiklos rūšių, procentinę dalį, sąnaudos turėtų būti atitinkamai paskirstomos. Tačiau jeigu nėra tokios pobūdžio informacijos, pagalbinės veiklos sąnaudos turėtų būti suskirstomos pagal pagrindinę ir ne pagrindinę veiklą proporcingai produkcijos vertei atėmus tiesiogines sąnaudas, neįskaitant pačios pagalbinės veiklos sąnaudų. Jeigu šio metodo praktinis taikymas būtų per sudėtingas, pagalbinės veiklos sąnaudos gali būti tiesiog suskirstytos proporcingai produkcijos vertei.
7. Jeigu pagalbinė veikla yra organizuojama taip, kad būtų tenkinamos dviejų ar daugiau vienetų, sudarančių daugelio vienetų įmonę, reikmės, ji gali būti priskiriama pagalbinės veiklos, vykdomos tam tikroje vietoje, grupei. Tokiu atveju, o taip pat ir tokiu atveju, kai pageidaujama visiškai aprėpti tam tikras veiklos rūšis, net jeigu jos vykdomos savarankiškai arba jeigu jas vykdo vienetai, kurie užsiima išskirtinai tik pagalbine veikla (pavyzdžiui su kompiuteriais susijusios paslaugos), būtų naudinga numatyti papildomas klasifikacijas. Šiuo tikslu pagalbinę veiklą vykduojantys vienetai galėtų būti toliau klasifikuojami pagal savo veiklą ir pagal vieneto, kuriam jie priklauso, veiklą.
8. Gali būti, kad veikla pradedama vykdyti kaip pagalbinė, o vėliau vykdoma teikiant parduodamas paslaugas kitiems objektams. Šios rūšies veikla gali plėtotis tol, kol ji tampa ne pagalbine veikla ir todėl turi būti laikoma viena iš pagrindinių ar ne pagrindinių vieneto veiklos rūšių. Vienintelis būdas nuspręsti, ar tam tikra veikla turėtų būti laikoma pagalbine, pagrindine ar ne pagrindine veikla – įvertinti jos vaidmenį įmonės mastu.

C. *Suvestinė lentelė pagal veiklos rūšį ir vietą*

Viena ar daugiau veiklos rūšių	Viena ar daugiau veiklos vietų Įmonė Institucinis vienetas	Vienintelė veiklos vieta Vietinis vienetas
Vienintelė veiklos rūšis	VRV VGV	Vietinis VRV Vietinis VGV